



Kap Verde Nytt

medlemstidning för
Vänskapsföreningen

Amigos de Cabo Verde

Nummer 3/ 2017 Årgång 27



Föreningens framtid var föremål för en livlig diskussion på höstens årsmöte, vilket ledde till nya satsningar och prioriteringar.

Festen blev som vanligt lyckad med fotoutställning men utan levande musik.

Sopp-dropin på Stjärnhimlens förskola ledde till julfester i Praia.

Ze Peirara har fått sina fotografier utställda i Gamleby och har dessutom gett ut en bok.

En dikt av Vasco Martins har illustrerats av Luisa Figueira och översatts av Per Rathsman och Sylvia Hermansson.

Maith Håkansson skriver om tiden efter utgivningen av sin bok om Kap Verdes öar.

Årsfest i Pumpan

Årets fest skilde sig från tidigare år i det att vi inte hade levande musik. Men vi dansade som vanligt till DJ Luizinho, stämningen var hög och det var mycket folk. Dessutom gick festen med plus, vilket ju också är positivt.



I samband med festen hade vi fotoutställning med Ze Pereiras bilder från Kap Verde och de som ville köpa eller vinna böcker, konsthantverk och annat med Kap Verdeanknytning kunde stilla sitt lystmäte. Så fanns förstås också catchupa, grogoue och goda kakor, och det var som vanligt en lyckad fest.

Välkomna på Kap Verde basar

Så löd inbjudan till föräldrarna till barnen på Stjärnhimlens förskola. Stjärnhimlens sopp-dropin blev succé och inbringade 7.500 kr till julfester hos Mini Black och Achadinha.

Förskolan på Hammarö har anordnat en Kap Verdebasar varje år sedan 2010, till förmån för sitt vändagis på Kap Verde "Mini Black".

Barnen har kontinuerlig kontakt med barnen på Kap Verde. De skickar teckningar och små berättelser till varandra. Deras skilda världar möts lite grann.

Föräldrarna hade ombetts att ta med bidrag till basaren som bakverk, oftast hemgjorda, att säljas på basaren.

Förutom kommersen på basaren tjänade man pengar på matförsäljningen. Föräldrarna kom direkt från jobbet och många var hungriga. Det serverades fika och korb med bröd, men favoriten var förstås den goda morotssoppan, som barnen hade jobbat hela dagen med att göra.



Ann Israelsson och Sofie Karlsson vid soppgrytan

Förutom mat fick barnen sälja egenfabricerad konst till föräldrarna. Det var både inramade självporträtt och hantverkslyktor av målade och skulpterade mjölkpaket.

Engagemanget i samarbetet med förskolan Mini Black på Kap Verde är imponerande, särskilt som man tänker på uthålligheten att göra detta år från år, med samma entusiasm och kreativitet.

Per Rathsmann och Sylvia Hermansson

Årsmöte med konstruktiv framtidsdiskussion

Under årsmötet hade vi förutom de vanliga punkterna, där styrelsen både beviljades ansvarsfrihet och blev omvald och där årsavgiften lämnades oförändrad en lång diskussion om föreningens framtid.

Bakgrunden beskrevs i tidningens förra nummer. Antalet medlemmar och faddrar sjunker och vi har tvingats minska stödet till Miniblack. Frågan väckte en intensiv debatt med många idéer och tankar om hur vi skulle göra en ordentlig satsning på att utveckla föreningen. Även alternativet att lägga ner föreningen diskuterades. Ett sådant beslut måste tas på två årsmöten, vilket skulle ge en chans att vitalisera arbetet under det kommande året.

Vi kom dock till att ett beslut om nedläggning skulle vara en alltför drastisk åtgärd, som skulle sända uppgivna signaler till medlemmar, faddrar m.fl. och snarare försvara ett förnyat engagemang. Vi har ett ansvar gentemot dessa och även för engagemanget på Stjärnhimlens förskola. Det handlar om politisk solidaritet och medmänsklighet.

Många framförde att det skulle vara konstigt att upplösa föreningen i en tid då fler svenskar än någonsin turistar på Kap Verde och intresset för landet ökar. Maith Håkansson vittnade om att hon ofta stöter på nöjda Kap Verde-turister när hon pratar om sin reseguide om landet på biblioteken.

En avgörande fråga är hur vi ska kunna nå dessa grupper. Att söka samarbete med de resebolag som ordnar resor till Kap Verde känns naturligt, både med de stora och med mindre bolag som är mer nischade. Vi skulle kunna föra ut information vid hotellen och genom länkar till Amigos på bolagens hemsidor, samtidigt som vi i stor utsträckning kunde bidra med kontakter och unika kunskaper om landet. Christer Månsson åtog sig att ta fram en strategi för att nå resebolagen för ett sådant samarbete och kontakta Ving och Fritidsresor.

En annan grupp vi haft svårt att nå är yngre människor, som skulle kunna bidra med nya idéer och ny energi. Och varför har vi så få medlemmar bland kapverdier i Sverige och på Kap Verde? Vad skulle nya medlemsgrupper betyda för föreningens verk-

Gåvobevis



Ge en gåva till jul!

Snart är det jul igen. Och vi vill återigen påminna om att du kan ge bort ACV:s Gåvobevis som Julklapp!

Varje krona vi får in förmedlar vi direkt utan mellanhänder. Och varje enskild krona du skänker gör stor skillnad!

Vi erbjuder ett Gåvobevis med speciellt framtaget tema "Jul", vid sidan av de vanliga "Vacker natur" och "Bordets läckerheter".

Samhet? För att förnya styrelsen bör valberedningen vara aktiv under hela året med att söka nya styrelsemedlemmar ur dessa grupper. Vi bör också använda sociala medier i större utsträckning. Kan vi t.ex. starta crowdfunding på Facebook?

Visserligen är man på Black Panthers tacksamma för det stöd vi kan skicka, men de har blivit ekonomiskt beroende av Amigos. Den hjälp vi kunnat ge med projektfonden har däremot varit tillfällig och mottagarna är i motsats till Black Panthers inte beroende av oss. Mötet tyckte att vi bör koncentrera oss på Miniblack och låta Projektfonden vara vilande.

Sammanfattningsvis gav den livliga diskussionen hopp om Amigos framtid och ett nyväckt engagemang där vi koncentrerar oss på stödet till Black Panthers och på att få fler medlemmar ur nya grupper med intresse för Kap Verde.

UNIVERSO DA ILHA

Poema de Vasco Martins - Ilustrações de Luisa Figueira

Havets man
ögon torra
hår av salt
betraktade världen
och sade
Jorden är en kvinna
min ö
hennes bröst
havet hennes tårar
Och jag
hår av salt
mytens äventyr
Man av jord
med öppet sinne
hår av klippa
betraktade världen
och sade
Jorden är en kvinna
min ö
hennes bröst
jorden hennes inre
Och jag
hår av klippa
mytens äventyr

O Homem do mar
olhos secos
cabelos de sal,
olhou o mundo
e disse:

O Mundo é uma mulher
A minha ilha
o seu seio

O mar as suas lágrimas
e eu,
cabelos de sal,
A aventura do mito

O Mundo é uma mulher
A minha ilha
o seu seio

O mar as suas lágrimas
e eu,
cabelos de sal,
A aventura do mito



Översättning Per Rathsmann/ Sylvia Hermansson

Kapverdiska minnen berikande på ålderdomens höst

Idag snöar det kraftigt i Stockholm. Flingor tjocka som lovikavantar virvlar, dalar och lägger sig till sist på tak, trädgrenar och marken. Redan i tretiden smyger mörkret in och breder ut sin svarta filt in i minsta vrå. Då är det lätt att längta bort till Kap Verdes värme och kapverdiernas vänlighet och glädje.



Efter publiceringen av *Kap Verde - Guds smulor i Atlanten* har jag med hjälp av trivsamt gemenskap på årsfesterna hos Amigos de Cabo Verde och positiva minnen från den atlantiska örepubliken återupplevt resorna dit.

Även vid biblioteksbesök när jag talar om Kap Verde förflyttar jag mig dit. Åhörarna är ofta intresserade och verkar överraskade över mångsidigheten i kultur och natur samt att landet är så demokratiskt och förvaltar sin begränsade tillgångar på ett mycket klokt sätt.

När jag talar om kapverdiernas *morabeza*, som de visar både mot varandra och utländska besökare, gör det intryck på publiken. Kanske därför att krig, terrorism, våldtäkter och en mängd andra uttryck för ondska pågår både ute i världen och i Sverige.

Trots att allt fler svenskar reser till Kap Verde förefaller landet anonymt för många och en hel del frågor från besökarna på mina föreläsningar handlar om Sal, varvid jag entusiastiskt påpekar att det finns åtta andra öar att välja bland, långt mer lockande än Sal.

Basil Davidson skriver i sin bok *De lyckliga öarna*: "Ingen som lärt känna dem kan låta bli att återvända." Och visst får jag reslust när jag till exempel tänker på vandringarna i Santo Antão's dramatiska landskap och besöket hos de unga konstnärerna, tillhörande gruppen *Rabelados*, som bor i byn Espinho Branco på Santiago.

Mest av allt skulle jag vilja resa till São Nicolau där mitt besök var allt för kort för att i lugn och ro kunna njuta av lugnet och stillheten i de idylliska byarna, den vackra naturen och de blomstrande vägrenarna.

Slutligen, det var fantastiskt att på ålderns höst lära känna ett för mig nytt spännande land med älskvärda invånare, respekt för mänskliga rättigheter, rik kultur och fascinerande natur. Dessutom har jag lärt mig portugisiska vilket har öppnat en ny värld.

Maith Håkansson



Alltför lite regn

2016 drabbades Kap Verde av skyfall medan 2017 blev ett av de regnfattigaste åren på länge. Skördarna blev små och priset på grönsaker stiger.

Värst drabbas de djurägare, som inte har foder och vatten att ge. Några har tvingats sälja getter och kor till låga priser. En get som kanske skulle kostat 5000 esc, säljs nu för 1000.

Regeringen avsätter 8 miljoner euro för att lätta på problemen. Kommunerna gör upp katastrofplaner. Pengar ska gå till djurfoder, till att köra ut vatten till djur och människor, till att starta offentliga arbeten för att ge folk en inkomst. Skatter och tullar på importerat foder slopas och mikro-krediter ska ges för att t.ex. förbättra bevattningssystem.

Som tur är lever vi i en tid med moderna kommunikationer och ett fungerande samhälle som kan möta de utmaningar som förr ledde till massvält.

Malaria i Praia

Som ofta om hösten drabbades Praia i år av malaria med ca 450 sjuka och 2 dödsfall, den största epidemin på 30 år och ett bakslag för landets annars framgångsrika bekämpning av sjukdomen. Varzea (där Black Panthers ligger) och Achadinhá var bland de stadsdelar som drabbades värst.

Flest fall var det i oktober men nu tycks allt färre insjukna. Hälsovården arbetar med myggbekämpning och med att få bort stillastående vatten.

Som höstlig besökare i Praia kan man tänka på myggmedel och så heltäckande klädsel som möjligt på kvällen. Myggen gillar inte luftkonditionerade hotell. Bor man på annat sätt kan man från infektionskliniker i Sverige köpa myggnät till sängen.

Risken är inte så stor att man behöver ta förebyggande tabletter, men en febersjukdom under och veckorna efter resan kan vara malaria, som man bör undersöka sig för.

Källa: A Semana, Vaccinationsguiden

BOKAFUMO

en bok om en väg tillbaka till livet

I höst har Amigos visat bilder på årsmötet och i Gamleby av den kapverdiska fotografen José "Zé" António Pereira. Nu i slutet av året planeras ytterligare en utställning i Karlstad.



I samband med "Morabeza", en veckas fest för den kapverdiska litteraturen i början av november, lanserades hans första bok "Bokafumo" på kulturpalatset Ildo Lobo i Praia.

Zés liv har inte alltid varit enkelt. Han fastnade i ett gravt drogmisbruk och togs 2006 helt nedkörd in på en behandlingsinstitution. Han kom ut därifrån med självförtroendet i botten och skräcken för återfall. Kan någon någonsin lita på mig mer? Kan jag få ett jobb?

Det är resan därifrån han skriver om i boken och som han också skrivit om på Facebook. Människor som trott på och sett honom. Det första jobbet som lärare för vuxna analfabeter. Tidigare i livet hade han kraschade universitetsstudier i sociologi i Portugal bakom sig. Nu tog han efter några år upp nya studier på Kap Verdes universitet UNICV och tog examen i administration (Relações Públicas e Secretariado Executivo). Sina erfarenheter har inte bara skrivit ner utan också berättat om i skolor.

Och så fanns ju kameran! I dagarna öppnas en utställning av hans bilder tillsammans med konstnären Miguel Levys tavlor i kulturpalatset Ildo Lobo.

Ragnar Ottosson



NATUR & MÄNNISKOR PÅ KAP VERDEÖARNA

EN FOTOUTSTÄLLNING AV JOSÉ ANTÓNIO PEREIRA
(Zé Periera) FOTOGRAF FRÅN KAP VERDE

Vernissage fredagen 15/12 kl 17⁰⁰
med Kap Verdisk musik framförd av Comboio

Galleri Bergman - Karlstad

Utställningen varar 15 dec – 22 dec 2017



När Kap Verde kom till Gamleby

Årsmötets utställning med José "Zé" António Peireiras fotografier vandrade efter festen vidare till Gamleby utanför Västervik. 14-15 oktober lyste de upp det ärevärdiga tingshuset från 1823, numera en plats fylld av kultur.

Västerviks Tidningen hade gjort ett bra reportage om utställningen några dagar innan och affischer fanns uppsatta på anslagstavlor runt om i kommunen. Det lockade nästan 50 besökare.

Förutom bilderna fanns information om Amigos och Black Panthers, kapverdisk musik om än på CD. (Men vernisageförtäringen lyckades inte bli mer kapverdisk än mineralvatten med mangosmak och turkiska chokladkex.)

Flera besökare hade varit eller skulle åka på charter till främst Sal förstås. Deras vetgirighet och nyfikenhet var stor. Några köpte både av Maith Håkansson bok om Kap Verde och Wiveca Roos-Arbeus om "De stenätande getternas land". Andra var mer intresserade av Black Panthers. Några ville se och veta om fåglar. Det finns mycket fågelintresse i trakten och det bläddrades i boken "Birds of Macaronesia", som f.ö. bör kunna köpas från Naturbokhandeln på Öland (som har nätaffär).

Männe ett frö till fortsatt intresse och engagemang såddes någonstans? Man kan alltid hoppas.

Ragnar Ottosson

Med nål och tråd konst skapad med kärlek av Jacy Fonseca

Nål och tråd är allt som Jacy Fonseca behöver för att staka ut sitt liv. Hon hävdar att hon upptäckte talangen av en slump, en dag då hon var i slutet av 12-års åldern, men insåg inte då att detta skulle bli hennes framtida karriär.

Nu vid 34 års ålder har hon sin butik på första våningen på den kommunala marknaden i Vila Ribeira Brava på ön São Nicolau, där hon skapar och säljer tygdockor, handväskor och plånböcker, bälten och andra modeaccessoarer.





Föreningens nya styrelse på första mötet efter årsmötet. Alla var samlade och inspirerade av årsmötets diskussioner.

Sylvia Hermansson, Hans Wessel, Alicia Borges Månsson, Ragnar Ottosson och Claes-Göran Ahrén sitter bakom Per Rathsman, Luis Santos och Leontina Barreto.

Vänskapsföreningen **Amigos de Cabo Verde**

www.caboverde.se
<https://www.facebook.com/groups/AmigosdeCaboVerde/>

Ordförande:

Leontina Barreto, Broddgatan 3
169 69 Solna, tel 070-260 87 57

Redaktör:

Claes-Göran Ahrén, tel 0340-654424

Övrig styrelse:

Astrid Jansen, kassör
Sylvia Hermansson, fadderprojekt
Ragnar Ottosson, projektfond
Alicia Borges-Månsson
Miguel Pinto
Luis Santos
Per Rathsman
Hans Wessel

Medlemsavgift:

200:- kr, familj 250:-

Plusgiro:

92 12 38-2

Kamoka-glass

En favorit bland barnen i Kap Verde.

Detta behövs:

5 dl vispgrädde

1 burk sötad kondenserad mjölk

1 dl Kamoka (mjöl av rostad majs, ursprungligen från São Nicolau).

Kamokan kan ersättas med motsvarande mängd smulad Digestivekex eller Mariekex, men då försvinner glassens karakteristiska popcornsmak.



Gör så här:

Vispa grädden fluffigt. Rör ner kondenserad mjölk och kamokamjölet. Rör om tills allt blandats väl. Häll upp krämen i en skål (med valfri form). Ställ in i frysen i minst 3 tim.

Enkelt att tillaga och gudomligt gott. Bom appetite!

Alicia Borges Månsson

